

Koło
(Woj. Wielkopolskie)

**Kościół pw.
Nawiedzenia NMP**

Ślady historyczny - przeszłość

Klasztor

inicjatorem sprowadzenia Zakonu Franciszkanów Obserwantów (zwanych w Polsce od Św. Bernardyna za Słony - bernardynami) był Jan Nleczka z Rogowa, podskarbi królewski i starosta kolski. Głównym zadaniem obserwantów było - wedle reguły zakonnej - duszpasterstwo i kaznodziejstwo.

Z lipca 1466 roku papież Paweł II wydał bullę fundacyjną kolskiego konwentu. Pierwotny kościół gotycki obecnie nie istnieje i wtopiony jest w mury klasztoru. Był szerokości, prawdopodobnie 8,5 metra. Z przekazu "Kroniki Klasztornej" wiemy, że był niewielki i powodu umiłowania ubóstwa przez zakon oraz ograniczonej przestrzeni, na której był budowany. Był to kościół orientowany, jednonawowy. Zbudowano go w dolnych partiach z ciosów kamiennych i cegły w układzie gotyckim. Podobnie użyto ciosów kamiennych (dolne partie murów) do wzniesienia klasztoru. W jego zewnętrznej ścianie skrzydła południowego widoczne są pozostałości okien. Prawdopodobnie jego wnętrzu oświetlało 5 (może 7) okien.

Wydaje się, że pierwotnie kościół był pod wezwaniem Św. Franciszka i Bernardyna, a nie Najświętszej Marii Pannej. Jakim ciesz się obecnie. Liczne gotyckie pozostałości dawnych zabudowań możemy podziwiać w pozostałych arkadach (wejście do dawnego kościoła z poziomu parteru). Bezpośrednio do jej ceglanego węgara dochodzi kamienny mur zbudowany z warstwami obłożonych, dużych głazów twórczo są cztery warstwy, uzupełniany cegła.

Po licznych, przez stulecia, zniszczeniach, w tym spowodowanych wylewami Warty, budynek klasztoru odbudowano w latach 1754-1765. W tym czasie kościół gotycki rozbrano i pobudowano (w latach 1773-1783) nowy, trzynawowy, usytuowany na linii północ-południe nadając mu styl późnobarokowy.

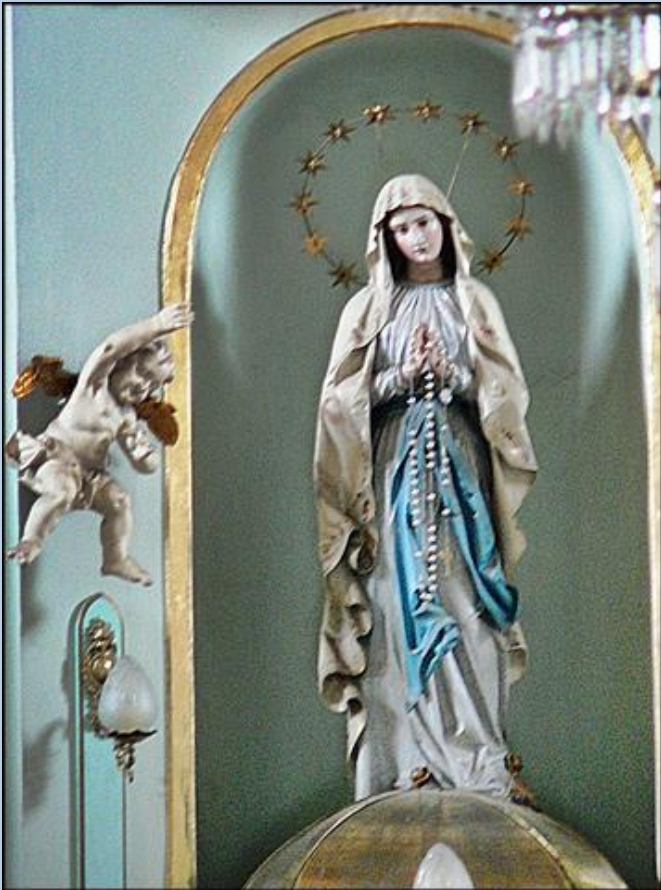
Klasztor tworzą budynki dwukondygnacyjne, zbudowane na planie zbliżonym do kwadratu z wyróżnieniem podwórka, przylegające do wieży kościoła od strony północno-wschodniej. Między nawą kościoła a wschodnim skrzydłem klasztoru wydzielony jest zamknięty dziedziniec. Naroża południowe opinają szkarpy, a skrzydło wschodnie pojedyncze, prostopadłe do murów. Skrzydło zachodnie jest częściowo podpiwniczone. Obie kondygnacje, od strony dziedzińca, obiega korytarz nakryty sklepieniem kolebkowo-krzyżowym, natomiast pomieszczenia kolebkowym i lunetami, w niektórych z geometryczną dekoracją sztukową. Otwory okienne zamknięte są prosto, półkolistą i odcinkową. Wejście do pomieszczeń mieszkalnych prowadzi od strony północnej, zaś gospodarcze od strony południowej. Budynek pokrywa dach dwuspadowy.

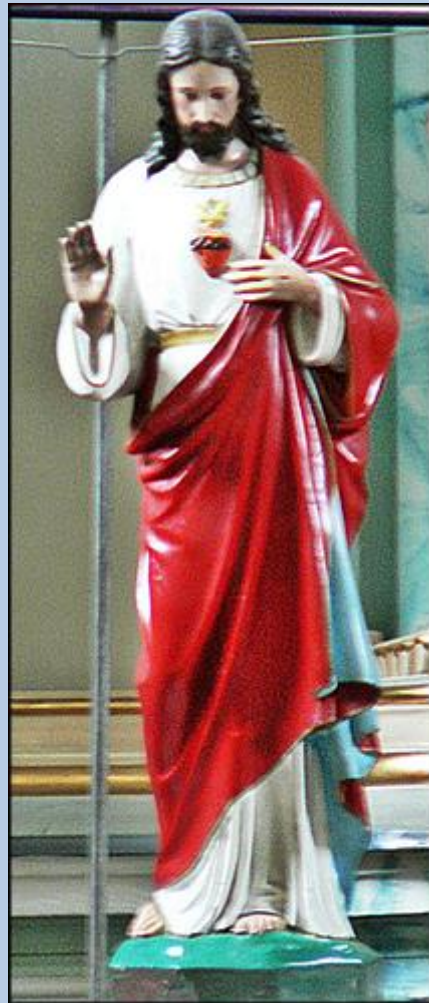
Obecny kościół zbudowany w stylu barokowym nosi wszystkie cechy tego stylu architektonicznego. Fasady i wnętrza cechuje bogactwo elementów dekoracyjnych. Typowymi są schody zewnętrzne i tarasy. Dynamizm się spokojem układów renesansowych. Fasada charakteryzuje się wyraźnie zamkniętymi tendencjami do skłone, łukowe, stalowane. Barok wprowadza na prostych dotąd ścianach powierzchnie rzeźbiarskie i charakteru rzeźbiarskiego. Okna i portale barokowo otrzymują bardzo silne obramowanie. Występuje bardzo bogata ornamentyka elewacji zewnętrznych. Bardzo wyraziste gzymsy. Charakterystyczne okrągłe kształty szczytów. Wieże wysunięte przed lico fasady, ujęte w pilastry w narożach.

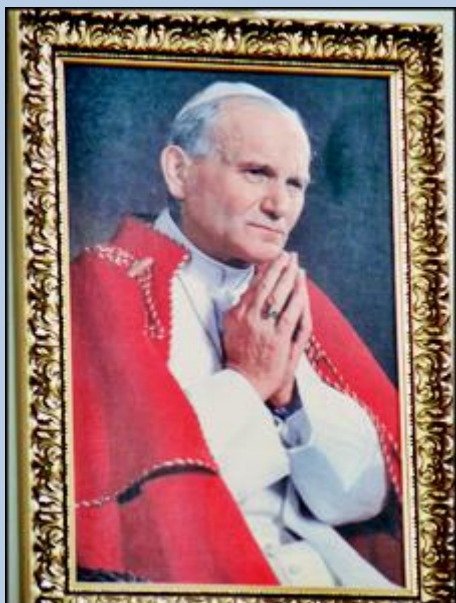
Piękne wyposażenie rękawkowo kościoła, w większości, pochodzi z ostatniej ćwierci XVIII wieku. Z dawnego zachowały się: płyta nagrobna Stanisława Ruszkowskiego, chorążego kaliskiego (zm. 1597r.), kamienna kropielnica przepływna na półpiętrze w klasztorze (XVI w.) oraz nagrobek Bartłomieja Wilczyńskiego (zm. 1591 r.).

Do dziś podziwiać możemy także pozostałości nekropolii klasztornej w podziemiach pod kościołem, gdzie spoczywają zakonników oraz dobrodziejów klasztoru.

zdjęcia: Jan Nitecki